

DE LAATSTE METER

De juiste onderlijn kan het verschil maken tussen wel of niet vangen. (foto: Bram Bokkers)

Succes bij het zeevissen zit hem volgens Cor Juffermans niet zozeer in de gebruikte hengel of molen. Het verschil tussen wel of niet vangen is eerder een kwestie van de voor dat moment juiste onderlijn te kiezen. Om je in het oerwoud van afhouders, kralen en haaklijnen de weg te helpen vinden, heeft hij zes onderlijnen geselecteerd waarmee je het hele jaar door uitstekend uit de voeten kan.

TEKST COR JUFFERMANS ILLUSTRATIES STEPHAN SIEPERMANN (OP BASIS VAN TEKENINGEN COR JUFFERMANS)

Voordat je een onderlijn aanknoopt, is het belangrijk om te weten wanneer je welke vis kunt verwachten. ‘Onze’ zeevissen hebben namelijk de gewoonte om te komen en te gaan; het

is net visite! Met uitzondering van de bot, die je vrijwel het hele door mag verwachten, zijn alle overige vissoorten – geep, makreel, zeebaars, tong, schar wijting en gul – echte aan- en wegzwimmers. Pas

als het water de juiste temperatuur heeft, er voldoende voedsel is en de wind uit de juiste hoek komt, komen deze vissen onder de kust. Als de omstandigheden goed zijn, is het vervolgens een kwestie van de juiste onderlijn kiezen. Het heeft immers weinig zin om na een bloedhete dag in de avonduren met een verenpaternoster op tong te gaan vissen.

KANT-EN-KLAAR

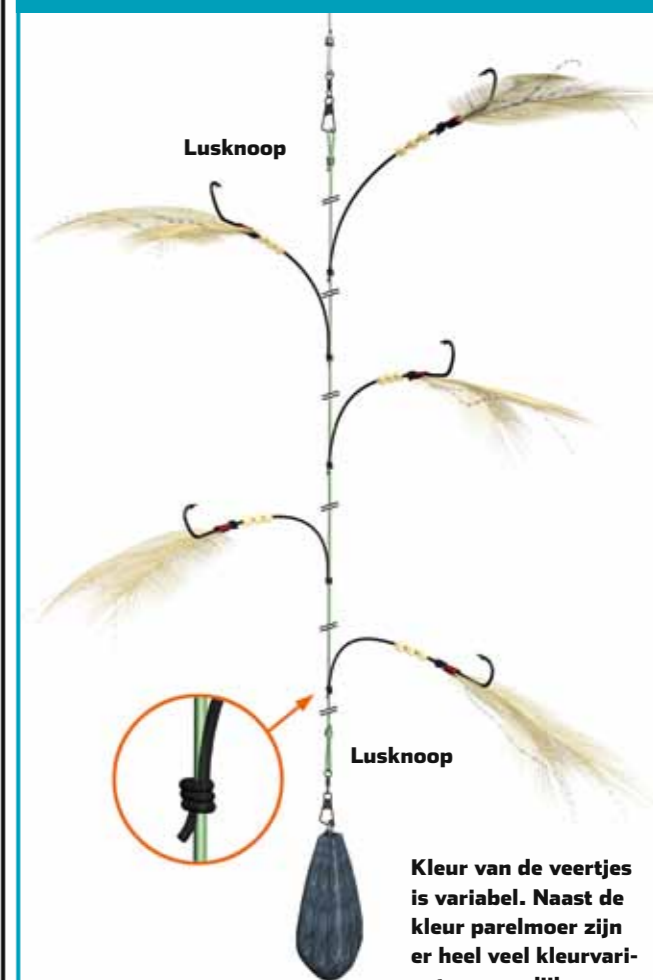
Om je op weg te helpen de juiste onderlijn aan te knopen, heb ik zes onderlijnen geselecteerd waarmee je het jaar rond aan zee kunt vissen.

De meeste zijn kant-en-klaar te koop bij hengelsportspecialisten en kosten vaak niet meer dan een paar euro. Ter vergelijking: de prijs van vijftig zeeperen of een ons zagers is vaak hoger dan twee of drie onderlijnen. Zeeas gooi je aan het einde van je vissessie vaak weg, maar zo’n onderlijn gaat doorgaans langer mee. Misschien moet je een keer een haak vervangen, maar dat is het dan ook wel. In het overzicht zitten een paar onderlijnen waar je soms nog wat knutselwerk aan moet verrichten. Wat die aanpassingen precies zijn, lees je bij de onderlijn in kwestie.

De verenpaternoster

De verenpaternoster is een allrounder. Je kunt hem inzetten als bijvanger boven je pilker tijdens het wrakvissen, maar naast gul zijn ook geep en makreel zeker niet vies van de verenpaternoster. Dit type paternoster is er in vele kleuren en variëteiten. Een bepaalde voorkeur heb ik niet, want ze doen het allemaal. Ze zijn wel gevoelig voor al het geweld van de vis die op de veertjes duikt. Na een dag vissen gooi ik dan ook meestal het gebruikte deel – deze paternoster knip ik vaak in stukken, zie kader – weg. Voor wat betreft de kosten hoeft je bij deze onderlijn niet zuinig te zijn. Een verenpaternoster kost meestal niet meer dan één à anderhalve euro.

VERENPATERNOSTER

Kleur van de veertjes is variabel. Naast de kleur parelmoer zijn er heel veel kleurvarianten mogelijk.

VISSEN I.P.V. TAKELEN

De springerige veertjes van dit type paternoster zijn onweerstaanbaar voor de makreel. Gooi je deze onderlijn midden in een school makrelen, dan hangt er binnen tien seconden aan alle haken een vis. Dat is een paar keer leuk, maar vraag je dan ook even af hoeveel makrelen je mee naar huis wilt nemen én of deze manier van vissen nog onder de noemer ‘sportvissen’ kan worden geschaard. Je beleeft immers weinig lol als het vangen zo eenvoudig is. Zelf knip ik zo’n verenpaternoster vaak in delen en vis ik aan een licht spinhengeltje met hooguit twee veertjes tegelijkertijd. Dat geeft veel meer voldoening dan een emmer vol met makreel die je er zo uit kunt takelen.

MAKREEL

Makreel is een echte zomervis: hoe warmer, hoe beter! Vaak struint de makreel in enorme scholen de zee af op zoek naar kleine prooivis. Is die eenmaal getraceerd, dan begint de zee te kolken van het speldaas dat niet meer weet waar ze het moeten zoeken. Van pure paniek springen wolven vis uit het water om aan de jagende makreel te ontkomen. Daardoor komen ook de meeuwen in actie. Zo’n enorme zwerm meeuwen is vaak al van ver te zien en vormt een baken voor de schippers van charterboten die een makrelentocht organiseren. Vanaf de kant is het raadzaam je op strekdammen en pieren te richten. Bij deze structuren in het water kun je leuk spinneren met een verenpaternoster. Zulke enorme scholen makreel als op zee zal je er niet vaak tegen komen, maar ze zitten er wel. Ook maak je zo kans om geep te vangen.

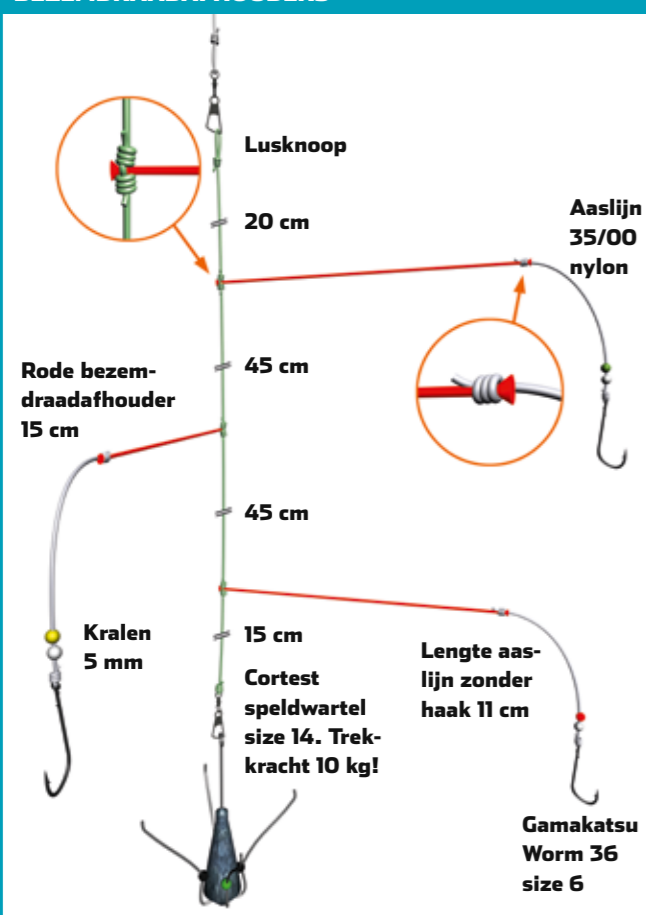
Makreel.

PATERNOSTER MET RODE AFHOUDERS

Dit is misschien wel de bekendste onderlijn van heel Nederland en België. Dat heeft een reden: hiermee kun je (bijna) alle vissoorten vangen die in de Noordzee en Waddenzee zwemmen; zowel vanaf de kant als vanaf de boot. De bot en wijting hebben echter een sterke voorkeur voor deze onderlijn. Die twee vang je er altijd mee en ook andere vissoorten 'vergissen' zich wel eens. Vandaar het advies om deze onderlijn altijd bij je te hebben. Kijk bij aankoop altijd even naar de kwaliteit van de knopen waarmee de haken aan de aaslijn zijn bevestigd. Soms kom je exemplaren tegen met enorme 'dikke' knopen op de haak. Dit brengt veel schade aan je zeeper of zager toe en dat is nou net wat we niet willen! Deze onderlijn is in zeer veel varianten verkrijgbaar en kost vaak niet meer dan een drol en drie knikkers.

Driehaaks-onderlijn met rode bezemdraadafhouders.

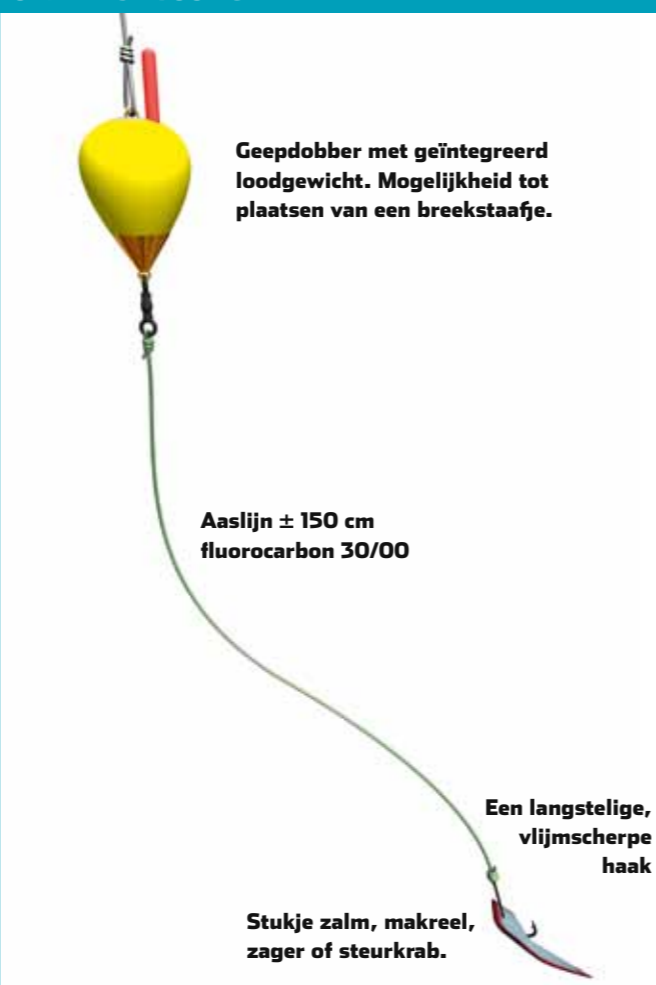
DRIE HAAKS ONDERLIJN MET RODE BEZEMDRAADAFHOUDERS

ONDER EEN DOBBER

Van het drietal vissen – geep, zeebaars en harder – dat je goed met de dobber kunt bevissen, beperk ik me tot de eerste twee. Dit omdat het niet zo eenvoudig is om een harder te vangen. Het zijn zeer schuwe vissen die bovendien geen liefhebber zijn van een zeeper of zager. Geep en zeebaars zijn in vergelijking wat gemakkelijker te vangen aan een dobber. Daarbij kun je met alle dobbers die geschikt zijn voor het zeevissen goed uit de voeten. Bij sommige exemplaren zit het loodgewicht geïntegreerd in de dobber. Bij andere moet je zelf lood toevoegen om hem een eindje weg te werpen en mooi te laten staan. Overigens kan een loodje op de aaslijn nooit kwaad. Die zakt dan mooi diepte in en blijft niet boven in de stroming drijven.

ONDERLIJN VOOR GEEP

ZEEBAARS

Waar je de geep wat meer uit de oever moet zoeken, vind je de zeebaars juist direct onder de kant. Vis rondom strekdammen en pieren dan ook zo dicht mogelijk tegen de stenen. Daar zit de zeebaars graag achter verstopt om vanuit een hinderlaag onverwachts toe te slaan als hij de kans krijgt. De aanbidding van het aas is niet veel anders dan wanneer je op geep vist. Ook de zeebaars geeft de voorkeur aan een lekkere zager boven een zeeper, maar voor deze rover mag je het ook best wat dieper zoeken dan alleen in het wateroppervlak. De aanval van een zeebaars is waanzinnig hard en komt altijd onverwacht. Heb je een zwak hart, weet dan dat ik je gewaarschuwd heb.

Zeebaars.

GEEP

Net als de makreel is de geep een echte zomergast. Deze pijlachtige vis jaagt in de bovenste waterlagen en is daarbij niet bepaald kieskeurig. Je kan hem vangen aan een zager, stukje makreel of gerookte zalm. Het beste aas voor geep is echter de geep zelf. Daarvoor snijd je een langwerpige stukje, in de vorm van een driehoek, uit een dood exemplaar. Een centimeter of vier is lang zat. Prik je haak in het brede stuk, zodat het spitse uiteinde mooi in de stroming dwarrelt. Word je dobber onder getrokken, dan volgt een waanzinnig mooie dril. De geep zal met een hoop luchtacrobatiek proberen om zich van de haak te springen.

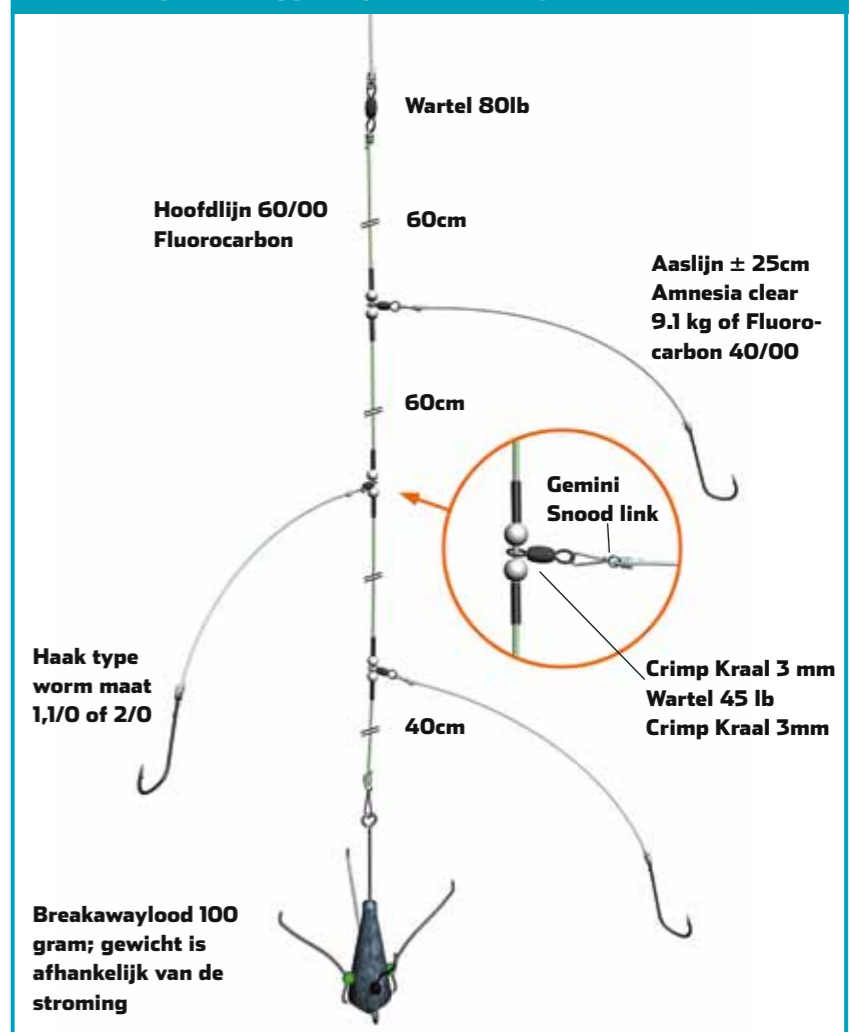
Geep.

3-HAAKS PATERNOSTER

Ook deze onderlijn is breed inzetbaar, maar ik gebruik hem bij voorkeur voor het vissen op zeebaars en gul. Dit zijn allebei rovers en echte 'zichtjagers' die een voorkeur hebben voor helder water. Daarbij zijn beide vissoorten niet gecharmeerd van allerlei kleuren, toeters en bellen. De 3-haaks paternoster, of Flapper Rig zoals de Engelsen hem noemen, heeft dus geen opvallende kleuren of andere poespas. Deze onderlijn maak ik altijd zelf. Zo weet ik zeker dat de juiste haken erop zitten en kan ik kiezen tussen korte of lange aaslijnen. De korte gebruik ik als het snel stroomt, de langere als de stroom te verwaarlozen is. Dankzij de Gemini Snood Links kun je heel snel wisselen tussen kort en lang. Ga je voor een kant-en-klare onderlijn bij de hengelsportzaak, let dan op dat de aaslijnen niet gekleurd zijn en de haak minimaal een maat 1 groot is. Zowel zeebaars als gul heeft een grote bek en duikt vaak vol bovenop het aas. Een goede, grote en stevige haak is dus een absolute pre.

DRIE HAAKS PATERNOSTER OF FLAPPER RIG

BOT

Bot is er het hele jaar door – al mag je de echte kneiters in de maanden oktober en november verwachten. Deze platvis is de laatste vis die het diepere water opzoekt als de winter flink inzet en de watertemperatuur onder de 7 °C komt. Daarbij is hij de eerste die halverwege maart, begin april weer het ondiepere, en dus warmere, water betreedt. En ondiep mag je gerust heel letterlijk nemen: Bot houdt wel van een beetje 'zonnebaden' in kniediep water.

Bot.

WIJTING

De piek van de wijting ligt in de periode oktober tot en met december. Duikt de temperatuur van het zeewater niet onder de 7 °C, dan kun je ook januari en februari nog wijting vangen. Als half maart, begin april de zeewatertemperatuur weer begint te stijgen, komt de wijting ook weer onder de kant. Eind april zijn ze dan meestal weer allemaal vertrokken.

Wijting.

ZEEBAARS EN GUL

Zeebaars en gul overlappen elkaars afwezigheid, zodat de 3-haaks paternoster het hele jaar inzetbaar is. De eerste zeebaars – scholenbaarsjes – mag je zo rond half april verwachten. De grotere exemplaren komen zo rond mei/juni en zijn tot ver in oktober te vangen. November is wisseling van de wacht: de zeebaars vertrekt en de gul maakt zijn opwachting. Half april verdwijnt de gul naar dieper water en neemt de zeebaars het weer over. Beide vissoorten houden van een ruig watertje met een mooie branding. Een paar dagen stevige wind, minimaal windkracht drie à vier, doet wonderen. Daarbij heeft zeebaars ook nog eens de voorkeur voor een zuidwestenwindje.

Gul.

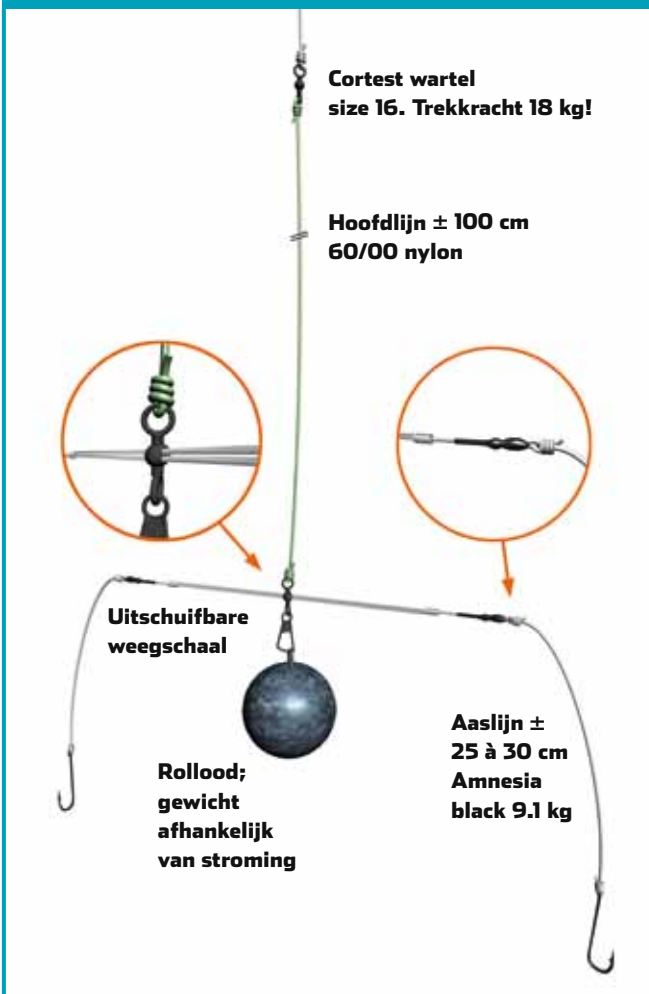
Zeebaars.

ONDERLIJN VOOR TONG

Bij de onderlijn voor tong gaat het eigenlijk niet zo zeer om de onderlijn – die zal je namelijk niet zo heel vaak tegenkomen in een hengelsportzaak. De uitschuifbare afhouder is de blikvanger bij deze montage. Met deze zogenaamde ‘weegschaal’ kun je het aas zo dicht mogelijk bij de bodem aanbieden. Dat is belangrijk, want de tong scharrelt zijn kostje op de bodem bij elkaar. In normale toestand heeft de weegschaal een lengte van ongeveer 25 tot 30 cm. Schuif je de afhouders uit, dan kom je al gauw aan de 50 tot 60 cm lengte. Met aan elk uiteinde een aaslijn voorzien van een zeepier of zager, heb je een perfecte presentatie op de bodem.

ONDERLIJN VOOR TONG

TONG

Tong mag je in de warme zomermaanden verwachten; bij voorkeur in de avonduren na een broeierige dag. Deze platvis heeft een voorkeur voor een modderige bodem en rommelt ook graag in de buurt van mosselbanken op zoek naar wat lekkers. Geen grote happen, want in vergelijking met andere platvissoorten heeft tong echt een klein bekkie. Daarom gebruik ik kleine haakjes, waarbij haakmaat 6 mijn voorkeur heeft. Voor zo'n haakje is een hele zager vaak te groot. Een stukje zager doet daarentegen wonderen. Je kan ook het volgende trucje eens proberen. Strijk met twee vingers een zeepier leeg en gooi hem daarna met een klein beetje

Tong.

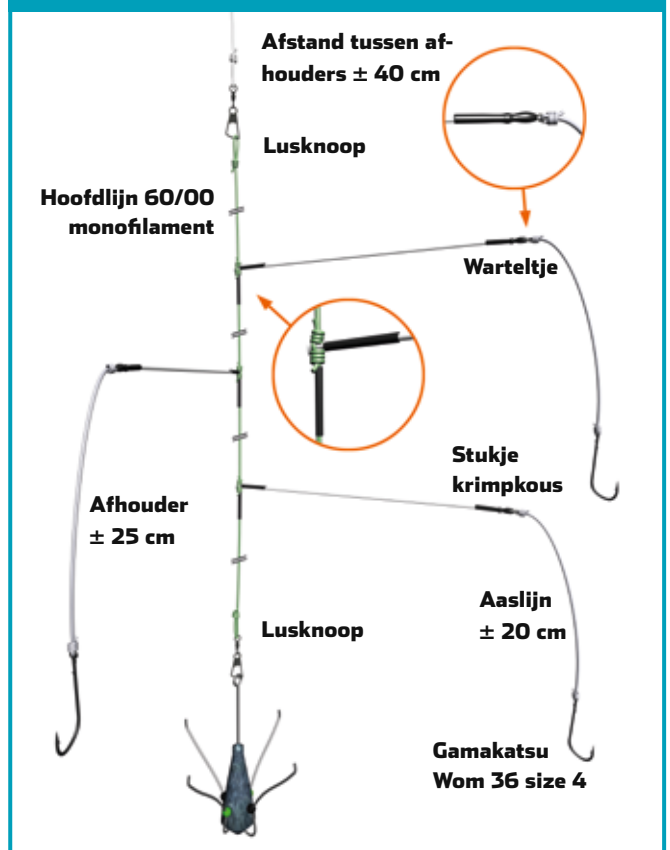

kracht op je viskist of op een steen. Doordat de zeepier weer samentrekt, krijgt hij zijn oorspronkelijke vorm weer terug – alleen is hij nou wel veel kleiner. Een perfect aasje voor de tong.

PATERNOSTER MET WITTE AFHOUDERS

De paternoster met rode afhouders is breed inzetbaar, maar als ik op schar ga vissen geef ik toch de voorkeur aan witte afhouders. Dit omdat ik tijdens het gericht op schar vissen met die rode afhouders meer bot heb gevangen dan schar. Schakelde ik over op witte afhouders, dan liep het aantal gehaakte botten zienderogen terug en kwam daarvoor schar in de plaats. Let wel: dit is mijn ervaring, maar zeker geen wet van meden en perzen. Uiteraard heb je afhouders in alle kleuren – onder meer geel, groen, blauw en zwart – maar de ervaring heeft mij geleerd dat rood en wit beduidend betere resultaten opleveren. Met wit dus als favoriet voor de schar. Let ook hier altijd even op hoe alles is vastgeknoopt als je deze onderlijn kant-en-klaar in de winkel koopt. Dikke, ‘verkeerde’ knopen bij de haken zijn niet aan te raden.

DRIE HAAKS ONDERLIJN MET WITTE BEZEMDRAADFHOUDERS

SCHAR

Schar mag je zo ongeveer eind september, begin oktober verwachten. En zodra de schar er is, zijn ze gelijk ook nog eens massaal aanwezig. Zie je een aanbeet? Sla dan niet gelijk aan, maar wacht even op de volgende vis die zich meldt. Zitten er drie haken aan je paternoster? Dan mag je gerust ook op die derde aanbeet wachten. Want dat die gaat komen, staat voor mij als een paal boven water. Het kan trouwens gebeuren dat je schar en wijting door elkaar heen vangt, aangezien beide soorten in dezelfde periode onder de kust

Schar.

komen. Om meer kans op schar te maken, kies je voor witte afhouders. Wijting heeft, net als bot, een sterke voorkeur voor de kleur rood.

